

ANKTUARIUM
KRÓLOWEJ
MĘCZENNIKÓW.
KALWARIA BYDGOSKA
- GOLGOTA XX WIEKU

S

ANKTUARIUM
KRÓLOWEJ
MĘCZENNIKÓW.
KALWARIA BYDGOSKA
- GOLGOTA XX WIEKU

JAN PAWEŁ II W BYDGOSZCZY

*D*la Bydgoszczan niezapomnianym wydarzeniem w historii miasta był dzień 7 czerwca 1999 roku – wizyta Ojca Świętego Jana Pawła II.

Według organizatorów w modlitwach z Ojcem Świętym na bydgoskich Błoniach zgromadziło się kilkaset tysięcy mieszkańców Bydgoszczy i archidiecezji gnieźnieńskiej. Słowa wypowiedziane przez Papieża w czasie tej wizyty dla wielu z nas stały się życiowym zadaniem.

W czasie pięknej i głębokiej homilii Ojciec Święty wspomniął o trzech punktach miasta: Starym Rynku, Fordońskiej Dolinie Śmierci

i Świątyni Świętych Polskich Braci Męczenników – miejscu ostatnich – przed męczeńską śmiercią modlitw błogosławionego księdza Jerzego Popiełuszki.

W nawiązaniu do naznaczonej męczeństwem historii Bydgoszczy, Ojciec Święty powiedział:

Dziękuję Bogu, że na moim pielgrzymim szlaku znalazła się Bydgoszcz, największe skupisko miejskie Archidiecezji Gnieźnieńskiej. Pozdrawiam was wszystkich, którzy przybyliście, aby uczestniczyć w tej Ofierze Eucharystycznej...

Dwa lata temu dane mi było w Gnieźnie dziękować Bogu w Trójcy Świętej Jedynemu za dar wierności świętego Wojciecha, aż do męczeńskiej śmierci i za błogosławione owoce, jakie ta śmierć przyniosła nie tylko naszej Ojczyźnie, ale i całemu Kościołowi. Powiedziałem wówczas: „Św. Wojciech jest ciągle z nami. Pozostał w piastowskim Gnieźnie, pozostał w powszechnym Kościele otoczony chwałą męczeństwa. I z perspektywy tysiąclecia zdaje się dzisiaj przemawiać do nas słowami św. Pawła: «Tylko sprawujcie się w sposób godny Ewangelii Chrystusowej, abym ja – czy to gdy przybędę i ujrzę was, czy też będąc z daleka – mógł usłyszeć o was, że trwacie mocno w jednym duchu, jednym sercem walcząc wspólnie o wiarę w Ewangelię i w niczym nie dajecie się zastraszyć przeciwnikom» (Flp 1, 27-28). Odczytujemy raz jeszcze dzisiaj, po tysiącu lat, ten Pawłowy i ten Wojciechowy testament. Prosimy,

ażeby słowa tego testamentu doczekały się spełnienia również w naszym pokoleniu. «Nam bowiem z łaski Bożej dane jest to dla Chrystusa: nie tylko w Niego wierzyć, ale i dla Niego cierpieć, skoro toczyliśmy tę samą walkę» (por. Flp 1, 29-30), jakiej świadectwo pozostawił nam św. Wojciech» (3.06.1997).

Przesłanie to pragnę na nowo odczytać w świetle błogosławieństwa z Ewangelii, które odnosi się do tych, co gotowi są] dla sprawiedliwości „cierpieć prześladowanie”. Takich wyznawców Chrystusa nie brakowało na polskiej ziemi w żadnym czasie, nie brakowało ich również w grodzie nad Brdą. W ciągu ostatnich dziesięcioleci w tym stuleciu, Bydgoszcz została naznaczona szczególnym znamieniem „prześladowania dla sprawiedliwości”. To przecież tutaj, w pierwszych dniach drugiej wojny światowej hitlerowcy dokonali pierwszych publicznych egzekucji na obrońcach miasta. Symbolem tego męczeństwa jest bydgoski Stary Rynek. Innym tragicznym miejscem jest tak zwana «Dolina Śmierci» w Fordonie. Jakże nie wspomnieć przy tej okazji biskupa Michała Kozala, który zanim został biskupem pomocniczym we Włocławku, był gorliwym duszpasterzem w Bydgoszczy. Zginął śmiercią męczeńską w Dachau, składając świadectwo niezachwianej wierności Chrystusowi. Podobną śmierć w obozach koncentracyjnych poniosło wielu ludzi związanych z tym miastem i z tą ziemią. Jeden Bóg zna dokładnie miejsca ich kaźni i cierpienia. W każdym razie moje pokolenie pamięta bydgoską niedzielę 1939 roku.

Wymowę wszystkich tych wydarzeń umiał właściwie odczytać Prymas Tysiąclecia, sługa Boży Kardynał Stefan Wyszyński. Uzyskawszy od ówczesnych władz komunistycznych, po wielu staraniach, w 1973 roku pozwolenie na budowę w Bydgoszczy pierwszego po

drugiej wojnie światowej kościoła, nadał mu niezwykle tytuł: „Świętych Polskich Braci Męczenników”. Prymas Tysiąclecia pragnął w ten sposób dać wyraz przekonaniu, że doświadczona „prześladowaniem dla sprawiedliwości” ziemia bydgoska stanowi właściwe miejsce dla tej świątyni. Upamiętnia ona bowiem wszystkich bezimiennych Polaków, którzy w ciągu przeszło tysiącletnich dziejów polskiego chrześcijaństwa oddali swe życie za Chrystusową Ewangelię i za Ojczyznę, zaczynając od świętego Wojciecha. Znamienne jest również, że właśnie z tej świątyni ksiądz Jerzy Popiełuszko wyruszył w swoją ostatnią drogę. Słowa, jakie wtedy wypowiedział w czasie rozważań różańcowych, wpisują się również w tę historię: „Wam bowiem z łaski dane jest dla Chrystusa: nie tylko w Niego wierzyć, ale i dla Niego cierpieć” (Flp 1, 29).

„Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości”.

Do kogo jeszcze odnoszą się te słowa? Odnoszą się do wielu, wielu ludzi, którym w ciągu dziejów ludzkości dane było cierpieć prześladowanie dla sprawiedliwości. Wiemy, że trzy pierwsze stulecia po Chrystusie były naznaczone straszliwymi prześladowaniami, zwłaszcza za panowania niektórych cesarzy rzymskich, od Nerona do Dioklecjana. A chociaż od czasu Edyktu Mediolańskiego prześladowania ustały, to jednak powracały one w różnych momentach historii, na wielu miejscach ziemi.

Nasze stulecie nasze dwudzieste stulecie, również zapisało wielką martyrologię. Sam w ciągu dwudziestu lat mego Pontyfikatu wyniosłem do chwały ołtarzy wielkie grupy męczenników: japońskich, francuskich, wietnamskich, hiszpańskich, meksykańskich. A iluż ich było w okresie drugiej wojny światowej i w czasie panowania totalitarnego systemu komunistycznego! Cierpieli i oddawali życie w hitlerowskich czy też sowieckich obozach zagłady. Za kilka dni w Warszawie ma się dokonać beatyfikacja 108 męczenników, którzy oddali życie za wiarę w obozach śmierci. Przyszedł teraz czas przypomnienia tych wszystkich ofiar i oddania im czci należnej. „A są to często męczennicy nieznanymi, jak gdyby «nieznani żołnierze wielkiej sprawy Bożej»” – napisałem w Liście apostołskim *Tertio millennio adveniente* (n. 37). I dobrze, że się o nich mówi na ziemi polskiej, bo ta ziemia zaznała wyjątkowego udziału w tej wielkiej współczesnej martyrologii. Dobrze, że się to mówi w Bydgoszczy! Oni wszyscy dali świadectwo wierności Chrystusowi pomimo przerażających swoim okrucieństwem cierpień. Krew ich spłynęła na naszą ziemię i użyźniła ją na wzrost i na żniwo. Wydaje ona owoc stokrotny w naszym narodzie, który wiernie stoi przy Chrystusie i Ewangeli. Trwajmy nieustannie w jedno z nimi. Dziękujmy Bogu, że zwycięsko przeszli przez trudy: „Bóg (...) doświadczył ich jak złoto w tyglu i przyjął ich jak całopalną ofiarę” (Mdr 3, 6). Oni stanowią dla nas wzór do naśladowania, z ich krwi winniśmy czerpać moce do codziennej ofiary, jaką mamy składać Bogu z naszego życia. Są dla nas przykładem, byśmy tak jak oni odważnie dawali świadectwo wierności Krzyżowi Chrystusa. (Z homilii Jana Pawła II wygłoszonej 7 czerwca 1999 r. na bydgoskim lotnisku)

Ta homilia dla nas, związanych z wiarą, Kościołem i Bydgoszczą, była głęboką zachętą do dynamicznych działań.

ROSSIGNOL
HA FURNISST
HVAET PISTEN
FOR ALLE

1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

ORDON DOLINA ŚMIERCI

Dolina Śmierci to do 1939 roku
nieznane nikomu miejsce
w podbydgoskiej miejscowości Fordon.

W takim to zacisznym, a przyznać trzeba pięknym otoczeniu, gdzie pagórki zasłaniały widoczność, a krzewy tłumiły echo wystrzałów hitlerowscy, oprawcy spod znaku „SS” urządzali masowe egzekucje od 10 października do 11 listopada 1939 roku. Tu brutalnie zabijano kwiat polskiej inteligencji z Bydgoszczy. Ginęli nauczyciele i lekarze, urzędnicy i kapłani, robotnicy i prawnicy, rzemieślnicy i kupcy oraz wszyscy, których uważano za wrogów Rzeszy i doktryny szaleńczego ich przywódcy.

W tym miejscu hitlerowcy dokonali jednego z pierwszych mordów II wojny światowej. Zginęło tu prawie 1400 bydgoszczan, spośród których 48% to nauczyciele szkół średnich, 33% duchowni, 15% nauczyciele szkół powszechnych i prawie 14% lekarze oraz prawnicy.

W okresie II wojny było to miejsce tabu. Rodziny zaginionych nie dowiedziały się, gdzie ich bliscy zostali straceni, choć wielu było pewnych tego, że nie żyją. Były jednak pojedyncze osoby, zarówno Niemcy, nie włączający się w ludobójstwo, jak i miejscowi Polacy, którzy domyślali się, że działy się tam sprawy podejrzone i straszne.

Po ustaniu działań wojennych i wyzwoleniu naszych ziem rozpoczęły się prace badawcze, które potwierdziły istnienie miejsca straceń. Zaowocowało to ustawieniem w 1946 roku kamiennego obelisku ku ich czci.

W takich okolicznościach trudno się dziwić, że już od 1947 roku wielu bydgoszczan, którzy stracili swych bliskich, przybywało, szczególnie w dniu Wszystkich Świętych, czy Dniu Zadusznym, by oddać hołd ofiarom, zapalić świeczkę i za nich się pomodlić.

Brama do Doliny Śmierci

Rychło zrozumiano, że najlepszą modlitwą w tym miejscu będzie odbycie Drogi Krzyżowej. Toteż, gdy modlących się wraz ze swymi kapłanami przybywało, ówczesne władze, choć polskie, ale podległe i uległe Sowiетom, widziały w tych zgromadzeniach niebezpieczeństwo. Jakże? Trudno to jasno określić, ale pewnie sobie tylko znane. Potajemnie Drogi Krzyżowe odbywały się tu w ciszy w pierwszą niedzielę po Dniu Zadusznym. Ten zwyczaj przetrwał wszystkie burze dziejowe i trwa do dziś.

Zmieniało się powoli otoczenie Doliny Śmierci. W dniu 31. sierpnia 1975 roku odsłonięto na wzgórzu obok miejsca straceń, najwyższy w regionie, widoczny z daleka, pomnik. Stylizowane złamane kłosa zboża na wysokich kolumnach przypominają wyciągnięte ku niebu ręce męczenników.

Od 1982 roku obok miejsca straceń zaczęło powstawać nowe osiedle. Przewidywano, że zamieszka tu około 20 tysięcy osób. Obok miejsca zagłady tereny kiedyś odludne zaczęły tętnić życiem „wyrósłym” z krwi męczenników.

W roku 1983 ks. bp Marian Przykucki – ordynariusz diecezji chełmińskiej – erygował tu nową parafię. Miejsce dla niej wybrano nie przypadkowo, bo u samych wrót Doliny Śmierci, a za Patronkę dano Matkę Bożą Królową Męczenników. Od tego czasu męczennikom w Dolinie Śmierci króluje i patronuje najlepsza z możliwych Orędowniczka, Matka Jezusa, Królowa Męczenników. Od tego też czasu, tradycyjne już, listopadowe Drogi Krzyżowe objęła swym patronatem wspomniana parafia. Tak dzieje się do dziś w każdą pierwszą niedzielę po Wszystkich Świętych, z małą różnicą, że obecnie w organizację tych nabożeństw włączyło się działające przy parafii Duszpasterstwo Akademickie.

Dolina Śmierci, wielki cmentarz bydgoskich męczenników, domagała się jednak godnego szacunku. Pewnie dlatego, grupa osób natchnionych Duchem Pana i słowami Papieża Rodaka postanowiła utworzyć nowe dzieło – Drogę Krzyżową, która ma być symbolem Drogi na Golgotę XX wieku mieszkańców Bydgoszczy i okolic.

Przewodnictwo nad tym dziełem objął budowniczy parafii śp. ks. prałat Zygmunt Trybowski.

Dnia 17 maja 1999 r. pisał tak: *Po II wojnie światowej wierny lud Boży prywatnie odprawiał w „Dolinie Śmierci” Drogę Krzyżową. Odważne duszpasterstwo Akademickie z ks. infułatem Stanisławem Gruntem przy parafii św. Mikołaja w Fordonie i ks. Antonim Strycharzem z Bydgoskiej Bazyliki co roku 11 listopada w sposób bardziej zorganizowany odprawiało tu Drogę Krzyżową. W tę tradycję wszedłem w 1983 roku, kiedy na terenie „Doliny Śmierci” powstała nowa parafia pod wezwaniem Matki Boskiej Królowej Męczenników. Razem z Duszpasterstwem Akademickim „Martyria” w niedzielę po Wszystkich Świętych nieprzerwanie co roku organizowana jest Droga Krzyżowa. Mimo niepogody zwykle uczestniczy w niej od 500 do 700 osób z Bydgoszczy i okolicy. Ci uczestnicy często, natrętnie pytają, kiedy w „Dolinie Śmierci” powstaną stacje Drogi Krzyżowej.*

Rozpoczęto starania o budowę i zaczęły się kolejne trudności. Dzieło to, tak szlachetne, od samego początku miało wielu przeciwników, jednak upór ludzki i przychylność władz pozwoliły na rozpoczęcie budowy Golgoty. Powstał Społeczny Komitet Budowy Golgoty Bydgoskiej jednoczący w swym składzie wielu wybitnych bydgoskich społeczników, a wśród nich byli m.in.: Aleksander Grzybek, Stefan Pastuszewski, Krystyna Bylińska,

Modlitwa Drogi Krzyżowej na Kalwarii Bydgoskiej

Edward Małachowski, Ignacy Trybuszewski, Waldemar Pijarowski, którzy przez wiele lat dynamicznie działali dla budowy Kalwarii.

Stowarzyszenie „Społeczny Komitet Budowy Kalwarii Bydgoskiej Golgoty XX Wieku” po przeprowadzonej debacie środowiskowej uznał, iż idealnym symbolem miejsca będzie Droga Krzyżowa – wpisana w historię Kościoła jako element religijny, obrazująca największe cierpienie człowieka.

W wyniku ogólnopolskiego konkursu na pomnik Golgoty XX Wieku wybrano projekt rzeźbiarza Jacka Kucaby z Tarnowa. Artysta zaprojektował Kalwarię Bydgoską jako wielosegmentowy pomnik rzeźbiarsko-przestrzenny nawiązujący w swej symbolice do cierpienia.

JACEK KUCABA, profesor doktor habilitowany sztuk plastycznych w zakresie sztuk pięknych, dziś Prezes Związku Polskich Artystów Plastyków, o swej monumentalnej realizacji pisał tak:

Kalwaria Bydgoska została zaprojektowana jako wieloelementowy pomnik, nawiązujący w swej symbolice do cierpienia i męczeństwa ofiar najciemniejszych kart historii XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem nieszczęść spowodowanych przez faszyzm i komunizm, z zaakcentowaniem martyrologii Bydgoszczy. Projekt zrealizowany został w Dolinie Śmierci w Bydgoszczy – Fordonie. Pomnik Kalwarii jest największym tego typu przedsięwzięciem w Polsce. Składa się na niego 13 elementów krzyży, tworzących rodzaj drogi prowadzącej do głównego monumentu, łącząc Drogę Chrystusową z drogą człowieka w XX stuleciu. Wszystkie stacje drogi krzyżowej są wykonane z lustrzanej blachy, by każdy człowiek mógł symbolicznie zobaczyć w tym kontekście siebie, własne sumienie. Stacja XII (Śmierć

„Droga do Nieba” – XII Stacja Kalwarii Bydgoskiej

na krzyżu) będąca głównym monumentem, jest połączeniem dwóch symboli: cierpienia i zbawienia. Tę 24-metrową ścianę zbudowaną z wielu modułów greckich krzyży można czytać na wiele sposobów: jako formę symbolicznego, pionowego cmentarza, rodzaj Bramy do Nieba czy otwartej księgi pamięci.

Centralnym elementem kompozycji jest ażurowa figura Chrystusa Zwycięskiego ze stali nierdzewnej. Współczesna forma Chrystusa nawiązuje w swym rozwiązaniu do krzyży, z których składa się forma pomnika, ale i przywodzi na myśl współczesną technologię obrazowania. Postać Chrystusa rozplywa się ku górze jak obraz składający się z pikseli. Zabieg ten wynika z przekonania, że sztuka powinna przemawiać językiem swoich czasów, opisując pamięć o przeszłości językiem teraźniejszości.

W górnej części krzyże zmieniają się w polskie orły, które unoszą się z Chrystusem ku niebu. Płaszczyzna muru jest otwarta, „niekompletna” – tak jakby nowe krzyże wciąż mogły się dołączyć. Nowa budowla będzie także niedokończona właśnie w tym nieskończonym dążeniu do miłości i przebaczenia, którym kroczy każdy człowiek przez swoje życie.

JE ks. Kardynał J. Glemp w ten sposób podkreślał tą szczególną wymowę monumentu: „Jako wyznawcy Chrystusa budujemy rzeczywistość nową, budujemy z krzyża, z wielu krzyży, które stają się jakby ceglami rzeczywistości”.

U podstawy pomnik obiegają płaskorzeźby ze scenami męczeństwa z Bydgoszczy i Polski opierające się na archiwalnej dokumentacji fotograficznej, przedstawione w sposób realistyczny, poparte historycznymi faktami.

Treści nawiązujących do cierpienia i męczeństwa ludzi XX wieku czy Drogi Krzyżowej Chrystusa, niejednokrotnie stały się inspiracją do tworzenia materiałów filmowych i filmów dokumentalnych. Dzieła te są w stanie uwrażliwiać, edukować i wzruszać – wpisując się też w przekaz ideowy Kalwarii Bydgoskiej.

Wielki monument to dzieło wysiłku wielu ludzi, ogromna ilość pracy merytorycznej i fizycznej. Szczególne podziękowania skierować należy ku: śp. księdzu Zygmuntowi Trybowskiemu, Stowarzyszeniu „Społeczny Komitet Budowy Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku” – w szczególności Aleksandra Grzybka za ogromne zaangażowanie oraz księdza prałata Jana Andrzejczaka jak również wykonawcom projektu: Firmie „Gotowski” z Bydgoszczy, kierownikowi budowy – inż. Markowi Warsickiemu oraz inż. Waldemarowi Pijarowskiemu.

Wierzmy, że pomnik będzie godnym i wartościowym strażnikiem pamięci dla nas i wielu następnych pokoleń.

prof. dr hab. Jacek Kucaba, artysta rzeźbiarz,
Autor pomnika
– Prezes Związku Polskich Artystów Plastyków

Kalendarium aktywności Społecznego Komitetu Budowy Kalwarii (Kalendarium przygotował Aleksander Grzybek, ze Stowarzyszenia „Społeczny Komitet Budowy Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku”):

- 2.03.2000** Zarejestrowanie w Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy Stowarzyszenia „Społeczny Komitet Budowy Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX wieku”.
- 3.09.2000** Spotkanie w Kujawsko-Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszczy. Ks. abp Henryk Józef Muszyński i Józef Rogacki, Wojewoda Kujawsko-Pomorski, spotkali się z Radą Fundatorów Budowy Kalwarii Bydgoskiej oraz Zarządem Stowarzyszenia. Podczas spotkania Zarząd Stowarzyszenia przedstawił stan realizacji działań w zakresie budowy Kalwarii Bydgoskiej. Obecni przedstawiciele fundatorów złożyli deklaracje wsparcia finansowego oraz przedstawili swoje oczekiwania dotyczące projektu Kalwarii, rozwiązań organizacyjnych i stanu prawnego zamierzenia.
- 25.10.2000** Rada Miasta Bydgoszczy Uchwałą nr XXX/908/2000 z dnia 25.10.2000 r. przyjęła patronat nad budową Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX wieku.
- 25.05.2001** Kuria Metropolitalna w Gnieźnie wydała pozytywną opinię wraz z zaleceniami dla projektu budowy Kalwarii Bydgoskiej autorstwa Jacka Kucaby.
- 30.05.2001** Zarząd Stowarzyszenia podpisał umowę z artystą rzeźbiarzem Jackiem Kucabą na opracowanie projektu rzeźbiarskiego oraz projektu architektoniczno-budowlanego Drogi Krzyżowej pod nazwą „Kalwaria Bydgoska – Golgota XX wieku” oraz nadzoru autorskiego nad realizacją projektu.
- 14.03.2003** Konstanty Dombrowicz, Prezydent Miasta Bydgoszczy, oddał w użyczenie Stowarzyszeniu części nieruchomości gruntowych położonych w Fordonie – teren Doliny Śmierci pod budowę pomnika przestrzennego „Kalwaria Bydgoska – Golgota XX Wieku”. Umowę podpisali: Lidia Wilniewicz – Zastępca Prezydenta Miasta Bydgoszczy oraz Aleksander Grzybek i Danuta Siuda ze strony Stowarzyszenia.
- 20.03.2003** Przejęcie protokolarne nieruchomości gruntowych w Dolinie Śmierci od Miasta przez Stowarzyszenie.
- 23.06.2003** Zatwierdzenie projektu budowlanego i otrzymanie pozwolenia na budowę,
- 2004-2007** Wykonanie czternastu stacji Golgoty XX Wieku: Projekt artystyczny – prof. dr hab. art. plastyk Jacek Kucaba, odlewy scen Drogi Krzyżowej – Pracownia Ślusarstwa Artystycznego Marian Polański w Tarnowie, wykonanie i posadowienie krzyży – firma „Metalart” Paweł Dropiński w Pilźnie.

Droga Krzyżowa w Dolinie Śmierci powstawała przez wiele lat. Społeczny Komitet Budowy Kalwarii Bydgoskiej wspierany był życzliwością wielu Bydgoszczan, którzy sprzyjali powstawaniu tego dzieła.

KS. BISKUP JAN TYRAWA tak oto pisał do diecezjan:

25. marca 2004 roku, z woli papieża Jana Pawła II, Bydgoszcz stała się stolicą nowej Diecezji Bydgoskiej. Jej powstanie było: uwieńczeniem wielu starań, wyróżnieniem z powodu dokonania wiernego ludu, a także wielkim zadaniem. Budowa Diecezji trwa z mozołem. Działają już jej podstawowe struktury i pojawiają się nowe inicjatywy, co świadczy o trafności papieskiej decyzji.

Jedną z inicjatyw było zainicjowanie budowy Kalwarii w fordońskiej Dolinie Śmierci. Golgota ta jest niezwykła, bo prowadzi wśród wielu mogił nieznanymi ofiar. Byli to nie zwykli żołnierze, ale: nauczyciele, urzędnicy, dziennikarze, kupcy – głównie przedstawiciele inteligencji. O budowę Kalwarii zabiegali szczególnie wierni działającej przy Dolinie Śmierci parafii Matki Boskiej Królowej Męczenników w Bydgoszczy. Za zgodą pierwszego proboszcza śp. ks. Zygmunta Trybowskiego powołano Społeczny Komitet Budowy Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku i rozpoczęto prace organizacyjne.

Sanktuarium Królowej Męczenników Golgoty XX Wieku – jako miejsce i wspólnota – jest szczególnym znakiem – przypomina o cierpieniach ludzi i czasach rodzenia się męczenników. Staje się przestrzenią refleksji dla wszystkich, zarówno wierzących, jak i szukających Prawdy. Sanktuarium działa i promieniuje coraz dalej. Staje się miejscem pogłębiania wiary, uświęca każdego, kto tam się znajdzie, dzięki wstawiennictwu patronki Królowej Męczenników, jak i wielu znanych i bezimiennych ofiar...

Monumentalnych wymiarów XII Stacja Golgoty zwana „Bramą do Nieba”, kończy budowę zasadniczej części Kalwarii Bydgoskiej. Stacja upamiętniająca śmierć Jezusa na krzyżu jest symbolem cierpienia, przebaczenia i miłości. „Brama do Nieba” to też „otwarta księga pamięci” – ściana długości 24 i wysokości 12 metrów zbudowana z 716 greckich krzyży i centralnie umieszczonym krzyżem z wizerunkiem Chrystusa. Swym wyglądem przypomina pionowy cmentarz. 28 krzyży to płaskorzeźby ze scenami męczeństwa II wojny światowej, których treść potwierdzają dokumenty historyczne. Pomnik wieńczą polskie orły. Jego zrozumienie będzie z latami nabierało treści i mocy. Niezwykła forma bramy do nieba jest ewenementem w skali światowej i doskonale wpisuje się w krajobraz Nowego Fordonu pełnego wieżowców.

Powstała Kalwaria jest szczególną częścią Sanktuarium oraz dziełem wielu dobroczyńców i wiernych Diecezji Bydgoskiej. Jej funkcjonowanie i utrzymanie będzie wymagało nadal wiele trudu. Kończąc ten list proszę, aby każdy, kto może, wspomagał to Dzieło zarówno duchowo, jak i materialnie.

Wszystkim z serca błogosławię

+Jan Tyrawa
Ordynariusz Diecezji Bydgoskiej

PREZYDENT MIASTA BYDGOSZCZY wypowiedział się tak:

Są miejsca, w których zatrzymał się czas, miejsca, w których los człowieka na trwale zespolił się z historią ludzkości, narodów, miast. To symbole wydarzeń i ślady, których wartość uświadamiają nam słowa przekazane na kartach rzymskich medytacji Jana Pawła II:

„Zapamiętaj to miejsce, kiedy stąd odejdziesz, ono będzie oczekiwać na swój dzień”.

Wkraczając w ciszę bydgoskiej Doliny Śmierci wspominamy tych, którzy oddali życie dla lepszej przyszłości ukochanej Ojczyzny. Fordońskie stoki są niemyim świadkiem wielkiego dramatu, który wielu mieszkańców dotknął w szczególny sposób.

Inicjatywa powstania Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku w fordońskiej dolinie jest wyrazem połączenia pamięci męczeństwa ludzi XX wieku z nadzieją – źródłem siły w każdej niedoli. Ten wymowny symbol cierpienia niosącego wyzwolenie wyraża ponadczasowe treści. Wsparcie budowy Kalwarii to szczególna powinność nas wszystkich – współczesnych bydgoszczan.

Kierujemy do Państwa swoisty apel będący wezwaniem do współuczestnictwa w tym wielkim i zaszczytnym dziele. Każdy rodzaj wsparcia będzie oznaką łączności i udziału w tworzeniu bydgoskiego pomnika nieprzemijających nigdy wartości. Nieraz pewnie ten fordoński szlak skłoni nas do zadumy i zastanowienia się nad sensem własnego życia.

Wierzmy, że realizacja tego monumentalnego dzieła wzbogaci wrażliwość i narodową tożsamość lokalnej społeczności. Wydarzeniom sprzed lat zapewni zaś stałe miejsce na kartach historii, ku przestrodze przyszłych pokoleń.

*Konstanty Dombrowicz
Prezydent Bydgoszczy*

Jeden z kapłanów związanych z Bydgoszczą pisał:

Wkraczając w ciszę tej doliny ciągle nie można zapomnieć huku salw egzekucyjnych, których ofiarą padały na początku II wojny światowej najlepsze dzieci naszej Ojczyzny. Niezależnie od tego, czy podziwiamy w tej dolinie wiosenną zieleń, czy szukamy cienistego chłodu, czy jesienią patrzymy na wspaniałe barwy obumierania, a zimą na miłosiernie otulający wszystko śnieg, zawsze jesteśmy świadomi, że spacer po tym urokliwym miejscu jest wędrówką wśród mogił, że jest to pielgrzymka w bolesną przeszłość, że jest to szukanie wśród grobów siły do budowania lepszej przyszłości. Od tych refleksji i uczucia grozy nie można się opędzić, gdy samotnie wkracza się pomiędzy mogiły i drzewa, które na nich wyrosły.

Dolina Śmierci w Bydgoszczy-Fordonie jest ciągle bolesną raną w naszej pamięci, mimo mijających dziesięcioleci. Ciągle nie możemy odżalować tych, którzy tam zginęli i nie odczuwać trwogi, którą odczuwali przed śmiercią, ale jeszcze bardziej nie możemy zapomnieć podłości i okrucieństwa katów. Tak trudno jest zrozumieć, że ludzie ludziom zgotowali ten los.

Najboleśniejsze rany z czasem jednak zablizniają się. Mogiły zapadają się w ziemię, porasta je coraz gęstsza murawa i co roku zasypywane są całymi warstwami spadających liści. Leczenie ran pamięci przez zapomnienie jest jednak bardzo ryzykowne. Często można spotkać w tym szczególnym miejscu ludzi zamyślonych. Czasem widać, że ręce mają oplecione różańcem. Oni próbują tajemnice ludzkiego losu rozpoznać i zrozumieć w zestawieniu z Tajemnicą Męki Tego, który swoim cierpieniem nadaje sens każdej ludzkiej niedoli. To, czego możemy się tylko domyślać obserwując pielgrzymów w Dolinie Śmierci, staje się ewidentne, gdy co roku w Dzień Zaduszny rzesze wiernych wyruszają z Kościoła Matki Bożej Królowej Męczenników w drogę na szczyt wzgórza wznoszącego się nad Doliną Śmierci, traktując drogę wśród mogił jako szlak na Kalwarię. Poszczególne stacje Drogi Krzyżowej odprawiane w tym miejscu są jak pieczęcie na grobie Chrystusa, które pozostały nienaruszone, choć grób został opróżniony mocą Zmartwychwstania.

Mistyczny dreszcz przenika zgromadzonych, gdy ludzka fala ze świecami w rękach wypływa na szczyt wzgórza.

ks. Edmund Karuk
– Kapłan związany z Bydgoszczą

Płaskorzeźby na XII Stacji Kalwarii Bydgoskiej

W

AŻNE WYDARZENIA W ŻYCIU PARAFII

Początki Parafii, a później Sanktuarium, wyznaczył dekret ks. bpa chełmińskiego Mariana Przykuckiego z 1983 roku.

Na jego mocy powołano, przy Fordońskiej Dolinie Śmierci, parafię pw. Matki Boskiej Królowej Męczenników, ustanawiając jej pierwszym proboszczem ks. Zygmunta Trybowskiego.

Zarówno wezwanie parafii, jak i bliskość miejsca męczeńskiej śmierci obywateli polskich, miały podkreślać znaczenie ofiar ponad 1400 pomordowanych niewinnych ludzi. Mijały lata, powstawał kościół duchowy i materialny.

Nie ulega wątpliwości, że olbrzymią rolę przy budowie świątyni i parafii odegrała charyzmatyczna postać księdza Zygmunta Trybowskiego. Jego wewnętrzna harmonia, głęboka wiara, ufność Bożej Opatrzności i wielka duchowa przyjaźń z parafianami, wyzwalały u ludzi olbrzymi dynamizm w zaangażowaniu się na rzecz Kościoła.

Dynamizm apostołski pokazuje kalendarium wydarzeń związanych z początkami funkcjonowania parafii:

10.06.1983 Ksiądz Zygmunt Trybowski przybył, po raz pierwszy, z ks. Stanisławem Gruntem na teren przyszłej budowy kościoła. Po ułożeniu na ziemi krzyża z polnych kamieni i modlitwie „Pod Twoją obronę” oddał przyszłe dzieło opiece Matki Bożej.

- 26.08.1983** W święto Matki Bożej Częstochowskiej – ks. bp Marian Przykucki, ordynariusz diecezji chełmińskiej – podpisał dekret erygujący z dniem 15 września 1983 roku parafię pod wezwaniem Matki Boskiej Królowej Męczenników.
- 18.09.1983** Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy wyraził zgodę na czasowe dzierżawienie działki przy ul. Popławskiego (dziś gen. m. Bołtucia), na której mogły być składowane materiały potrzebne do budowy obiektów sakralnych nowej parafii.
- 1.10.1983** W parafii rozpoczęła się codzienna modlitwa różańcowa prowadzona przez kilku parafian w salce-barakowozie.
- 7.10.1983** Ks. bp Marian Przykucki dokonał poświęcenia przyszłego placu budowy kościoła i celebrował Mszę św. Większość zebranych skorzystała z sakramentu pokuty, gdzie konfesjonałami były zwykłe krzesła ustawione na ściernisku. Dzień ten – święto Matki Bożej Różańcowej – został ustanowiony dniem odpustu nowej parafii.
- 7.11.1983** Odbyła się pierwsza parafialna Droga Krzyżowa w Dolinie Śmierci, będąca kontynuacją odprawianych w tym miejscu podobnych nabożeństw, prowadzonych przez bydgoszczan świeckich lub nieujawniających się kapłanów. Dotąd, oficjalne nabożeństwo w tym miejscu było uważane przez władze świeckie za nielegalne, a to było pierwszym mającym ich zgodę.
- 7.10.1984** Pierwszy odpust w parafii. Mszę św. odprawił i homilię wygłosił ks. bp Marian Przykucki, poświęcił budowę i ustawiony na jej terenie duży biały krzyż.
- 10.11.1986** Zostało wydane pozwolenie na budowę kościoła według projektu inż. arch. Stanisława Jureko i inż. konstruktora Zbigniewa Arciszewskiego.
- 19.03.1987** W święto św. Józefa rozpoczęła się budowa kościoła.
- 20.12.1988** O 17.45 Parafię nawiedziła Matka Boża Częstochowska w kopii cudownego obrazu zwanego Obrazem Nawiedzenia. O 18.00, na fundamentach kościoła, pod gołym niebem, w temperaturze minus 20 stopni Celsjusza, ks. bp Marian Przykucki celebrował uroczystą Eucharystię wśród tłumu parafian. Następnie, parafianie, nauczyciele, służba zdrowia, kolejarze i istniejące wspólnoty świeckie prowadziły czuwanie przy Matce Bożej przez całą noc w tymczasowej kaplicy.
- 11.05.1989** Wmurowania kamienia węgielnego w kościele, pochodzącego z fundamentów kościoła pw. św. Mikołaja w Fordonie, dokonał ks. bp Marian Przykucki. Tego dnia udzielił też Sakramentu Bierzmowania 302 młodym osobom.
- 18.03.1990** Mszą św. rozpoczęła się pierwsza w parafii Droga Krzyżowa w Dolinie Śmierci przygotowana przez Diecezjalny Ośrodek Kościoła Domowego – Oazę Rodzin.
- 16.04.1992** Pierwszy raz odbyła się liturgia Triduum Paschalnego w nowym kościele.
- 4.04.1993** Dzięki przychylności proboszcza ks. Zygmunta Trybowskiego ukazało się pierwsze wydanie pisma parafialnego „Na Oścież”, które powstało dzięki zaangażowaniu kolegium redakcyjnego w składzie: ks. Krzysztof Buchholz, Grażyna Bielińska, s. Chryzostoma SSpS, Mieczysław Pawłowski i Bogdan Matejek.

- 9.08.1993** Z inicjatywy parafian i proboszcza ks. Edmunda Sikorskiego z parafii św. Mateusza wyruszyła pierwsza Międzyparafialna Mini Pielgrzymka Maryjna, która wędrując ulicami osiedli Nowego Fordonu odwiedziła wszystkie fordońskie parafie.
- 7.10.1993** Uroczystość odpustową i X-lecia Parafii oraz procesję modlitewną za pomordowanych w Dolinie Śmierci poprowadził proboszcz parafii św. Wincentego à Paulo ks. Antoni Strycharz. Wieczorem JE ks. abp Henryk Józef Muszyński dokonał konsekracji kościoła i celebrował odpustowo-jubileuszową sumę parafialną. Parafia liczyła wtedy 20.540 osób.
- 24.12.1993** Pierwszy raz została odprawiona Pasterka z Żywym Żłóbkiem, który przygotowało DA „Martyria” przy współudziale Oazy Młodzieży.
- 26.03.1994** Parafia objęła opieką duszpasterską Regionalne Centrum Onkologii (dziś Centrum Onkologii) przy ul. I. Romanowskiej. Kapelanem szpitalnym został ks. Ryszard Olbiński.
- 10.04.1994** Parafię odwiedziły relikwie Świętego Wojciecha.
- 25.04.1994** Ks. bp Bogdan Wojtuś poświęcił dzwony dla kościoła nadając im imiona: „Królowa Męczenników”, „Święty Wojciech” i „Veritatis Splendor”.
- 26.10.1994** Ks. abp Henryk Muszyński poświęcił parafialną kaplicę pw. Chrystusa Ukrzyżowanego i Zmartwychwstałego.
- 12.03.1995** Przy pomniku w Dolinie Śmierci poświęcony został krzyż upamiętniający zabójstwo w tym miejscu młodego człowieka podczas Pikniku Country.
- 3.05.1996** Archikonfraternia Literacka (Dom w Bydgoszczy) ofiarowała parafii Pietę, będącą wierną repliką Piety z sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Oborach. Rzeźba ta pochodzi z Bydgoszczy, a została ofiarowana do Obór przez karmelitów w XV wieku.
- 21.06.1996** Przybyła do parafii figura Matki Bożej Fatimskiej.
- 21.06.1997** Ks. bp Bogdan Wojtuś – sufragan z Gniezna – poświęcił pomnik Matki Bożej Fatimskiej będący darem parafian, ustawiony na skwerze u zbiegu ulic J. Twardzickiego i M. Bołtucia.
- 1.05.1998** Odbyło się pierwsze nabożeństwo majowe o 21.00 przy figurze Matki Boskiej Fatimskiej.
- 18.09.1998** Powołano Sejmik Parafialny.
- 7.06.1999** Ojciec Święty Jan Paweł II przybył do Bydgoszczy i podczas Mszy św. na Błoniach bydgoskich poświęcił kamień węgielny wydobyty z Doliny Śmierci dla Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku.
- 25.10.2000** Rada Miasta Bydgoszczy podjętą Uchwałą nr XXX/908/2000 przyjęła Patronat nad budową Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku.

- 8.04.2001** W Niedzielę Palmową odbyło się I Misterium Męki Pańskiej w Dolinie Śmierci.
- 15.09.2004** W Dolinie Śmierci o 13.10 stanęła I stacja Drogi Krzyżowej – Kalwarii Bydgoskiej Golgoty XX Wieku.
- 9.10.2004** W wigilię IV Dnia Papieskiego ks. bp Jan Tyrawa poświęcił w Dolinie Śmierci I stację Drogi Krzyżowej – Golgoty XX Wieku, która była darem Konfraterni Literackiej w Bydgoszczy.
- 8.07.2005** W parafii odbyła się peregrynacja relikwii św. Teresy od Dzieciątka Jezus, z którymi odprawiona została Droga Krzyżowa w Dolinie Śmierci.
- 15.10.2005** Ks. proboszcz Jan Andrzejczak poświęcił II stację Drogi Krzyżowej w Dolinie Śmierci. W uroczystości udział wzięli parafianie i przedstawiciele władz samorządowych.
- 14.04.2006** Podczas wielkopiątkowego nabożeństwa Drogi Krzyżowej w Dolinie Śmierci poświęcona została III i IV stacja Bydgoskiej Golgoty XX Wieku.
- 14.10.2006** Ks. proboszcz Jan Andrzejczak poświęcił VI i VII stację Bydgoskiej Golgoty XX Wieku w Dolinie Śmierci. Obecni byli parafianie i goście: Konstanty Dombrowicz – Prezydent Miasta, władze samorządowe i wojewódzkie oraz twórca dzieła Jacek Kucaba z Tarnowa.
- 5.01.2007** Rozpoczęła się copiątkowa całodzienna adoracja Najświętszego Sakramentu.
- 25.06.2007** Ukończono montaż wszystkich stacji – krzyży – Bydgoskiej Golgoty XX Wieku w Dolinie Śmierci, za wyjątkiem monumentalnej XII stacji zwanej „Drogą do Nieba”.
- 13.10.2007** Ks. bp Jan Tyrawa poświęcił kolejne trzy stacje Drogi Krzyżowej – Bydgoskiej Golgoty XX Wieku w Dolinie Śmierci. Obecni byli m.in. wojewoda bydgoski Zdzisław Hoffman, prezydent miasta Konstanty Dombrowicz, posłowie Tomasz Latos i Teresa Piotrowska oraz senator Zbigniew Pawłowicz.
- 18.10.2007** Poświęceniem repliki Całunu Turyńskiego zakończyły się rekolekcje przygotowujące do XXV-lecia parafii. Rozpoczął się I Synod Parafialny.
- 10.07.2008** Firma „Gotowski” rozpoczęła budowę XII stacji zwanej „Drogą do Nieba”.
- 7.10.2008** Uroczystość XXV-lecia istnienia parafii.
- 30.04.2009** Odbyła się niezwykła uroczystość konsekracji biskupiej kapłana Diecezji Bydgoskiej ks. prałata Jana Romeo Pawłowskiego. Głównym konsekratorem był kardynał Tarcisio Bertone – Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej, a Współkonsekratorami ks. abp Alfio Rapisarda – Nuncjusz Apostolski oraz ks. bp Jan Tyrawa – Ordynariusz Diecezji Bydgoskiej.

Parafialny „Żywy Żłóbek”

SANKTUARIUM KROLOWEJ MIŁOZINNIKOW. KATOWICIA BUDGOSKA - GÓLGOTA XX WIEKU

Niedziela Palmowa w Sanktuarium

Uroczystość XXV-lecia parafii

Święcenia biskupie Księdza Prałata Jana Romeo Pawłowskiego

SANKTUARIUM KROLOWEJ MIŁOŚNIKOW, KATOWIA BYDGOSKA – GOLGOTFA XX WIEKU

Mysterium Męki Pańskiej w Dolinie Śmierci

Postaci w Misterium „grają” aktorzy amatorzy

Budowa Domu Jubileuszowego im. bł. Jana Pawła II

DOM JUBILEUSZOWY IM. JANA PAWŁA II

ierwsze plany, by w Nowym Fordonie powstał Dom Jubileuszowy pojawiły się, gdy tymczasowa murowana kaplica Parafii Matki Bożej Królowej Męczenników została zastąpiona nowo wybudowanym kościołem.

Tzw. stara kaplica stała się inspiracją do tworzenia Domu dla młodych. Podczas XV Światowych Dni Młodzieży w Rzymie, na Tor Vergata, Jan Paweł II zachęcał młodych ludzi, by wrócili do swoich domów i podjęli konkretne zadania. Młodzież odczytała to jako wyrażenie znak, żeby marzenia o Domu przełożyć na konkretne czyny. I tak to się zaczęło.

Pomysłodawcą zbudowania Domu było powstałe w 1995 roku Centrum Kultury Katolickiej „Wiatrak”, które dzisiaj działa w ramach organizacji pozarządowej pożytku publicznego - Fundacji „Wiatrak”.

Z roku na rok, od chwili powstania „Wiatraka”, poszerzał się krąg jego działania dla mieszkańców Bydgoszczy i regionu, co spowodowało, że coraz trudniejsze było prowadzenie zajęć „Wiatraka” w nieprzystosowanych salach istniejącego Domu Parafialnego. Tak zrodziła się potrzeba zbudowania nowego domu. Rzymskie spotkanie z Ojcem Świętym w 2000 roku zachęciło pracowników „Wiatraka” do podjęcia konkretnych działań, a ponieważ był to Rok Jubileuszowy, stąd jego nazwa – Dom Jubileuszowy.

Dom Jubileuszowy został tak pomyślany, by poprzez strukturę i przeznaczenie pomieszczeń „opowiedzieć” o wszystkich wymiarach człowieczeństwa. Architekci stworzyli więc projekt Domu Jubileuszowego na podstawie personalistycznej koncepcji człowieka głoszonej przez bł. Jana Pawła II.

Na Dom Jubileuszowy składają się pomieszczenia umożliwiające działania w kilku sferach:

SFERA FIZYCZNA Człowiek, niezależnie od stopnia jego sprawności, posiada ciało, które jest darem i zadaniem. Mądra troska o jego rozwój jest konieczna, by w pełni być

człowiekiem, szczególnie, gdy w wymiarze ciała potrzebne jest wsparcie lub terapia czy rehabilitacja. W Domu wymiarowi ciała człowieka służy przede wszystkim piwnica – tu znajduje się siłownia, sala rehabilitacyjna, sale do ćwiczeń oraz kompleks z jacuzzi i sauną.

SFERA PSYCHICZNA Serce człowieka, czyli jego uczucia, wrażliwość, zdolność do odbierania i tworzenia kultury, otwartość na innych i współodczuwanie jest odkrywaniem w sobie człowieczeństwa w relacji do drugiego i z drugim, tworzenie kultury i jej smakowanie. W tej części znajduje się sala widowiskowa, kawiarnia artystyczna, sale dla młodzieży oraz część szczególna – poradnia, gdzie jest miejsce niesienia pomocy innym, szczególnie najsłabszym i osamotnionym.

SFERA INTELEKTUALNA Człowiek został obdarzony rozumem, po to, by czynić ten świat lepszym, by mądrze panować i odkrywać nowe przestrzenie w nauce, kulturze, filozofii. Wszędzie tam, gdzie człowiek będzie się uczył, jak bardziej być niż mieć, potrzebna jest obecność wychowawców i przewodników, by nie zagubić się w tym, co wytwarza ludzki umysł, a co nie zawsze stoi w parze z godnością i miłością. W Domu wymiar umysłu odzwierciedlają sale do zajęć stałych (komputerowych, językowych, artystycznych), a także sale konferencyjne.

SFERA DUCHOWA Przestrzeń ducha jest najbardziej tajemniczą i osobistą przestrzenią, w której człowiek spotyka się z Bogiem. Jednocześnie ta przestrzeń opromienia wszystkie inne wymiary człowieka, czyniąc go w pełni podobnym do Stwórcy. To, co w człowieku wewnętrzne, najbardziej głębokie i istotne, to właśnie ta przestrzeń ducha, niezniszczalna i prawdziwa. Dom jest otwarty na tę przestrzeń, zapraszając do odkrywania głębi człowieczeństwa w ogrodzie zimowym, oratorium, pracowni plastycznej. To szczególne miejsca obcowania z tym, co niezniszczalne i piękne.

By Dom mógł sprawnie funkcjonować zbudowano także pomieszczenia administracyjne, magazyny, pomieszczenia techniczne. Cały Dom jest już przystosowany (bądź kończy się prace) dla potrzeb osób z różną niepełnosprawnością (windy, podjazdy, opisy w języku Braille'a, system nagłośnieniowy).

Budowany od 11 lat Dom, wysiłkiem i zaangażowaniem wielu firm, instytucji oraz osób prywatnych, jest na ukończeniu. 2 kwietnia 2013 roku rozpoczęto działanie i zajęcia w jego nowych pomieszczeniach. Zakres działań, które obejmuje praca Fundacji „Wiatrak” i Domu Jubileuszowego to: pozalekcyjne zajęcia dydaktyczne, warsztaty, koncerty dla dzieci, młodzieży, a także osób dorosłych w różnych sekcjach, jak np. sportowej, muzycznej, naukowej, językowej, tanecznej, plastycznej.

Osoby poszukujące wsparcia psychiatry, prawnika, logopedy bądź specjalisty do spraw uzależnień, znajdują tu fachową pomoc. Miesięcznie udziela się kilkadziesiąt porad.

Powołany w 2010 roku Uniwersytet Trzeciego Wieku sprawia, że seniorzy mogą poszerzać swoją wiedzę, nabywać nowe kompetencje oraz zawiązywać przyjaźnie.

Od 2005 roku działa w ramach Fundacji Klub Integracji Społecznej „Wiatrak”, który pomaga powrócić do pracy osobom bezrobotnym. Dzięki możliwości skorzystania

z aktualnych ofert pracy, telefonicznego kontaktu z pracodawcą, czy też zapoznania się z wiadomościami na temat prowadzonych kursów podnoszących kwalifikacje. Działania Klubu sprawiły, że do pracy powróciło kilkadziesiąt osób.

Z inicjatyw i imprez organizowanych przez „Wiatrak” mogą korzystać nie tylko mieszkańcy Bydgoszczy i regionu. Są to: koncerty kolęd, festyny, spotkania z ciekawymi ludźmi czy koncert galowy Dnia Papieskiego, podczas którego występują znane postaci, np. w ostatnim czasie wystąpili: Stanisław Soyka, Natalia Kukulska, Ewa Bem, Poznańskie Słowiki, Wojciech Cejrowski i wielu innych.

Szczególnym wydarzeniem jest organizacja, we współpracy z innymi wspólnotami działającymi w parafii, Misteriów Męki Pańskiej w Dolinie Śmierci. Dotąd udało się zorganizować 12 plenerowych przedstawień, każde wg innego scenariusza nawiązującego do wydarzeń opisanych w Nowym Testamencie.

Działania te są możliwe dzięki współpracy z apostołskimi grupami parafialnymi, a także etatowych pracowników oraz wolontariatowi, który ma dwa wymiary.

Pierwszy z nich to grupa osób pracująca w Fundacji w ramach Wolontariatu Europejskiego (EVS), dzięki któremu z Fundacji wyjechało 103, natomiast w Bydgoszczy zagościło 110 wolontariuszy realizujących różne projekty, takie jak np. pomoc osobom niepełnosprawnym w warsztatach terapii zajęciowej, klubie przedszkolaka.

Drugą grupę tworzy kilkadziesiąt młodych wolontariuszy zwaną GPS (Giovanni Paulo Secondo). W ciągu roku szkolnego działają w duchu nauczania bł. Jana Pawła II pod okiem wychowawców i pedagogów. Mimo krótkiego okresu działania mają już spore osiągnięcia. Dla przykładu, w 2010 roku, Angelika Brzezińska – jedna z wolontariuszy GPS, została ogłoszona Bydgoskim Wolontariuszem Roku.

„Wiatrak”, jako organizacja pożytku publicznego stara się o wsparcie 1%, które przeznacza m.in. na: organizacje wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży, warsztaty dla osób niepełnosprawnych oraz przygotowanie coniedzielnych spotkań dla rodzin.

KALENDARIUM POWSTANIA DOMU JUBILEUSZOWEGO

2000 - XV Światowy Dzień Młodzieży, spotkanie z Janem Pawłem II na Tor Vergata. Najważniejsza inspiracja do tworzenia Domu.

31.03.2001 - uroczyste rozpoczęcie budowy Domu Jubileuszowego – spotkanie na placu przy „Starej Kaplicy”, podpisanie dekretu. Na zakończenie koncert „Requiem” W. A. Mozarta w wykonaniu chóru Akademii Bydgoskiej, solistów i Capelli Bydgostiensis.

23.05.2001 - Audiencja prywatna u Jana Pawła II; podczas audyencji Jan Paweł II poświęcił pierwsze plany Domu Jubileuszowego i kamień węgielny.

28.09.2002 - Wmurowanie kamienia węgielnego pochodzącego z Doliny Śmierci i Aktu Erekcyjnego.

W surowych wnętrzach Domu Jubileuszowego mają już miejsce różne wydarzenia

- 26.10.2004 – Audycja prywatna u Jana Pawła II podczas pielgrzymki dziękczynnej za powstanie Diecezji Bydgoskiej.
- 2005 – Ukończenie stanu surowego zamkniętego, starania o uzyskanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej; w związku z tym opracowano pierwsze studium wykonalności, pomysł budowy skrzydła południowo-zachodniego w miejscu ostatnich pomieszczeń „Starej Kaplicy” (plebanii i mieszkaniu sióstr zakonnych).
- 2006 – Uzyskanie środków z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego; dzięki dofinansowaniu został zrealizowany II etap budowy – ocieplenie istniejącej części budynku oraz wykonanie części instalacji; rozpoczęcie budowy skrzydła południowo-zachodniego.
- 2007 – Prowadzenie prac budowlanych w skrzydle południowo-zachodnim; przygotowanie projektu wykończenia wnętrza; 15 listopada – Piotr Całbecki, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego ogłosił Wykaz Projektów współfinansowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013, w którym została umieszczona budowa Domu Jubileuszowego.
- 2009 – Wykonanie, dzięki wsparciu Fundacji „Ekofundusz” i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, największej w regionie instalacji pomp ciepła ogrzewającej Dom Jubileuszowy; wykonanie sceny i widowni w sali widowiskowej, położenie tynków i posadzek w większości budynku; dzięki wsparciu PFRON.
- 22.09.2010 – Podpisanie umowy dotyczącej projektu „Budowa Domu Jubileuszowego w sercu Województwa Kujawsko-Pomorskiego” pomiędzy Marszałkiem Województwa a przedstawicielami Fundacji.
- Lata 2011-2012 – Uzyskanie dofinansowań z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Unii Europejskiej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, dzięki którym możliwe były kolejne etapy budowy, m.in. tynki zewnętrzne i gładzie, przyłącza wodno-kanalizacyjne i deszczowe, instalacje wentylacji i klimatyzacji wewnątrz i na zewnątrz budynku, instalacje elektryczne i słaboprądowe.

W Domu Jubileuszowym im. bł. Jana Pawła II
głównym gospodarzem jest bł. Jan Paweł II, a każdy jest mile w nim widziany.

*Kościół Parafii i Sanktuarium Królowej Męczenników
Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku*

ANKTUARIUM

7 października 2008 roku,
w XXV rocznicę powstania parafii,
ks. bp Jan Tyrawa – Ordynariusz Diecezji Bydgoskiej,
powołał do życia Sanktuarium Królowej Męczenników
Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku.

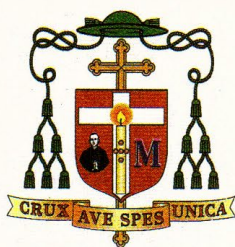
Ogłoszenia Sanktuarium dokonano podczas uroczystej Mszy św. dokładnie w XXV rocznicę powstania parafii. Mszy św. przewodniczył Prymas Polski kardynał Józef Glemp. Podczas homilii powiedział: *Niech więc nad Doliną Śmierci w Bydgoszczy, nad Golgotą XX Wieku, rozciąga się to Boże wołanie, które przekazane jest ludziom, ażeby powtarzali: „Jezu ufam Tobie, bo Ty jesteś tu, nad Polem Chwały w Bydgoszczy”.*

Tego samego dnia Ksiądz Prymas wmurował w fundamenty XII stacji Golgoty, tzw. Drogi do Nieba, akt erekcyjny wraz z kamieniem węgielnym.

Oto treść wmurowanego dokumentu:

Akt wmurowania kamienia węgielnego

Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku
oraz poświęcenia fundamentów
Stacji XII „Droga do Nieba”
Za pontyfikatu Papieża Benedykta XVI,
w dniu ustanowienia przez JE Księdza Biskupa Jana Tyrawy
Ordynariusza Diecezji Bydgoskiej
Sanktuarium Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX wieku,
w XXV rocznicę powstania parafii pw. Matki Boskiej Królowej Męczenników
w dniu 7 października 2008 roku
Jego Eminencja Ksiądz Kardynał Józef Glemp Prymas Polski
w obecności Jego Ekscelencji Księdza Biskupa Jana Tyrawy

BISKUP BYDGOSKI

Bydgoszcz, dnia 7 października 2008 r.
N. 881/2008/ Bp

Dekret

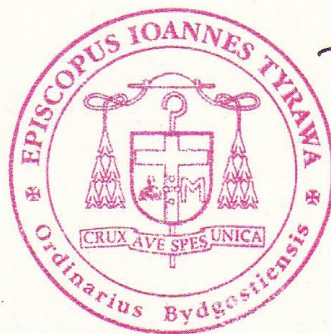
W myśl norm zawartych w kan. 1230 -1234 KPK niniejszym, z dniem 7 października 2008 r. ustanawiam przy parafii pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Męczenników w Bydgoszczy

**Sanktuarium Królowej Męczenników.
Kalwaria Bydgoska – Golgota XX wieku.**

W ten sposób czynimy zadość woli Ojca świętego Jana Pawła II, który zlecił Kościołowi pielęgnowanie pamięci o męczennikach XX wieku.

Ufam, że Sanktuarium stanie się miejscem duchowego wzrastania wiernych nie tylko Bydgoszczy, ale i całej Diecezji Bydgoskiej, podejmując wszystkie te zadania, jakie Kościół przewiduje (por. kan 1234 § 1 KPK). Niech stanie się również miejscem pamięci historycznej i inspiruje do działań zmierzających do krzewienia ducha pokoju i pojednania.

Sanktuarium działać będzie w oparciu o przestawione Statuty, które niniejszym aktem także zatwierdzam.

Biskup Ordynariusz
Diecezji Bydgoskiej

L. Lech Bilicki
Kancelarz Kurii

oraz Księdza Infulata Stanisława Grunta, Księdza Prałata Jana Andrzejczaka, proboszcza parafii pw. Matki Boskiej Królowej Męczenników, księży Dziekanów dekanatów diecezji bydgoskiej i licznie zebranego duchowieństwa, a także w obecności posłów Rzeczypospolitej Polskiej Tomasza Latosa i Teresy Piotrowskiej, przedstawicieli władz państwowych i samorządowych: Rafała Bruskiego, Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, Piotra Całbeckiego, Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Doroty Jakuta, Przewodniczącej Rady Miasta Bydgoszczy, Konstantego Dombrowicza, Prezydenta Bydgoszczy, fundatorów Kalwarii Bydgoskiej, przy licznym udziale Bydgoszczan dokonał poświęcenia i wmurowania kamienia węgielnego pod budowaną Kalwarię Bydgoską – Golgotę XX Wieku oraz poświęcenia fundamentu XII Stacji Kalwarii, tzw. „Droga do Nieba”.

Kamień węgielny pochodzi z „Doliny Śmierci” na Fordonie – w miejscu w którym hitlerowcy dokonali jednego z pierwszych mordów II wojny światowej na ludności cywilnej. Na przestrzeni października i listopada 1939 roku zginęło tu około 1200 bydgoszczan. Został on poświęcony przez Sługę Bożego Jana Pawła II w dniu 7 czerwca 1999 roku w Bydgoszczy.

Czyniąc zadość woli Ojca Świętego Jana Pawła II, który polecił Kościołowi pielęgnowanie pamięci o męczennikach XX wieku, budowę Kalwarii Bydgoskiej podjął w 2000 roku śp. ksiądz prałat Zygmunt Trybowski – pierwszy proboszcz parafii Matki Boskiej Królowej Męczenników wraz z powołanym Stowarzyszeniem „Społeczny Komitet Budowy Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku”, a po jego śmierci obecny proboszcz parafii ksiądz prałat Jan Andrzejczak, przy znaczącym wsparciu władz samorządowych Bydgoszczy i Województwa Kujawsko-Pomorskiego, instytucji oraz społeczeństwa Bydgoszczy.

W wyniku ogólnopolskiego konkursu wybrano projekt rzeźbiarza Jacka Kucaby z Tarnowa. Artysta zaprojektował Kalwarię Bydgoską jako wielosegmentowy pomnik rzeźbiarsko-przestrzenny, który swoją symboliką nawiązuje do cierpienia i męczeństwa ofiar najciemniejszych kart historii XX Wieku.

Akt niniejszy składa się w tubie i wmurowuje obok kamienia węgielnego oraz kamienia przywiezionego z Ogrójca w Ziemi Świętej przez księdza kanonika Tadeusza Zabłockiego. Duplikaty niniejszego aktu umieszcza się w aktach Kurii Diecezji Bydgoskiej, parafii pw. Matki Boskiej Królowej Męczenników oraz Stowarzyszenia „Komitet Budowy Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku”.

Bogu w Trójcy Świętej Jedynemu, jak również Matce Boskiej Królowej Męczenników niech będą dzięki za radosny dzień w naszej Bydgoszczy i diecezji. Ufamy, że Sanktuarium Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku stanie się miejscem duchowego wzrastania wiernych nie tylko Bydgoszczy, ale i całej Diecezji Bydgoskiej, podejmując wszystkie te zadania, jakie Kościół przewiduje dla świętych miejsc. Niech stanie się również miejscem pamięci historycznej i inspiruje do działań zmierzających do krzewienia ducha pokoju i pojednania.

STATUTY
SANKTUARIUM KRÓLOWEJ MĘCZENNIKÓW
KALWARIA BYDGOSKA – GOLGOTA XX WIEKU
ustanowionego w hołdzie tym, którzy oddali życie za wiarę i Ojczyznę
i ku szczeniu naśladowania Chrystusa w Jego męczennikach, wyznawcach i wiernych

I. MISJA SANKTUARIUM

Misją Sanktuarium jest rozwijanie praktyki naśladowania Chrystusa w Jego Męczennikach. Wyznawcach i Wiernych oraz szerzenie kultu ofiarnej miłości, której wzorem jest Miłość Chrystusa

II. CELE SANKTUARIUM

1. **RELIGIJNY** - tworzenie przestrzeni modlitwy i życia sakramentalnego, stały konfesjonał, całodzienne wystawienie Najśw. Sakramentu w każdy piątek, misje, rekolekcje, dni skupienia.
2. **FORMACYJNY** - kształtowanie postawy ofiarnej służby Bogu i Ojczyźnie w duchu Miłości Ukrzyżowanej.
3. **SPOŁECZNY** - tworzenie środowiska osób odpowiedzialnych za budowanie dobra wspólnego, wolontariat.
4. **POZNAWCZY** - odkrywanie prawdy o ludziach, którzy oddali życie za Ojczyznę i za godność bycia Polakiem oraz dokumentowanie tradycji służby w duchu solidarności i pokoju zgodnie z prośbą Ojca Świętego
5. **EDUKACYJNY** - przekazywanie treści związanych z tożsamością Ojczyzny i pamięcią o tych, którzy ją tworzyli.
6. **KULTURALNY** - organizowanie wydarzeń artystycznych w duchu chrześcijańskich wartości oraz promocja twórczości inspirowanej Ewangelią.

III. KUSTOSZ

1. Kustoszem sanktuarium jest każdorazowy proboszcz parafii pw. Matki Boskiej Królowej Męczenników
2. Sanktuarium jest w integralny sposób związane z parafią pw. Matki Boskiej Królowej Męczenników

IV STRUKTURA ORGANIZACYJNA SANKTUARIUM

1. Kustosz: Proboszcz parafii pod wezwaniem MB Królowej Męczenników
2. Rada programowa
3. Diakonia odpowiedzialnych za poszczególne dzieła
4. Biuro informacyjne
5. Redakcja biuletynu
6. Archiwum-(budowa części sanktuaryjnej nad zakrystią kościoła)
7. Muzeum

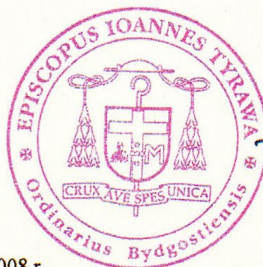
V. MAJATEK SANKTUARIUM STANOWIĄ;

1. Świątynia i obiekty parafialne
2. Stacje Drogi Krzyżowej w Fordońskiej Dolinie Śmierci
3. Obiekty przynależące do Fundacji Wiatrak

VI DZIEŁA SANKTUARIUM

1. Odpust – liturgiczne wspomnienie Najśw. Maryi Panny – Matki Bożej Bolesnej - 15 września
2. Droga Krzyżowa
3. Adoracja Najśw. Sakramentu i repliki Całunu Turyńskiego
4. Dni Pamięci
5. Festiwal pieśni oratoryjnej
6. Plener malarski, rzeźbiarski, instalacje artystyczne (spektakle teatralne, hapenningi)
7. Zaduszki artystyczne
8. Warsztaty formacyjne
9. Krzyż intencji
10. Pustelnia

Statuty niniejsze zatwierdzam

J. Tyrawa

Biskup Ordynariusz
Diecezji Bydgoskiej

Podpisy:

Ksiądz Kardynał Józef Glemp – Prymas Polski
Ksiądz Biskup Jan Tyrawa – Ordynariusz Bydgoski
Ksiądz Prałat Jan Andrzejczak – Proboszcz parafii
Ksiądz Infułat Stanisław Grunt
Ksiądz Prałat Przemysław Książek – Ekonom Diecezji Bydgoskiej
Rafał Bruski – Wojewoda Kujawsko Pomorski
Piotr Całbecki – Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Dorota Jakuta – Przewodnicząca Rady Miasta Bydgoszczy
Konstanty Dombrowicz – Prezydent Bydgoszczy
Jadwiga Mojzesowicz-Bilewska – Prezes Zarządu „Ortis” SA
Marek Małecki – Prezes Zarządu „Solbet” Sp. z o.o.
dr art. rzeźbiarz Jacek Kucaba – autor Kalwarii Bydgoskiej
Aleksander Grzybek i Stefan Pastuszewski
– przedstawiciele Stowarzyszenia Budowy Kalwarii Bydgoskiej
Marek Bieliński
– wnuk zamordowanego w Dolinie Śmieci nauczyciela Władysława Bielińskiego

Przez XXV lat swego istnienia tutejsza parafia, po wybudowaniu monumentalnej świątyni, jednej z największych w Bydgoszczy, stała się znaczącym miejscem religijnego kultu. Złożyły się na to zarówno wielka gorliwość miejscowych duszpasterzy – księży proboszczów Zygmunta Trybowskiego i Przemysława Książka, jak również charakter i dynamizm duszpasterskich działań. Powstały liczne grupy (37) i wspólnoty Apostolskie.

Oto one:

- Neokatechumenat – siedem wspólnot,
- Oaza Kościoła Domowego Rodzin – sześć wspólnot,
- Parafialna Grupa Stowarzyszenia Wspierania Powołań Diecezji Bydgoskiej,
- Apostolstwo Żywego Różańca,
- Apostolstwo Dobrej Śmierci,
- Promienista Grupa Pielgrzymkowa „Biało-Żółta”,
- Odnowa w Duchu Świętym,
- Kluby Anonimowych Alkoholików „Zefirek” i „Przylesie”,
- Koło Przyjaciół Radia Maryja,
- Stowarzyszenie „Społeczny Komitet Budowy Kalwarii Bydgoskiej – Golgoty XX Wieku”,
- Stowarzyszenie Muzyczne – Chór „Fordonia”,
- Liturgiczna Służba Ołtarza – lektorzy i ministranci,
- Stowarzyszenie Świętego Wojciecha,
- Centrum Kultury Katolickiej „Wiatrak”,

- Duszpasterstwo Akademickie „Martyria”,
- Stowarzyszenie Katolickiej Młodzieży Akademickiej „Pokolenie”,
- Klub Sportowy „Wiatrak”,
- Grupa Miłosierdzia Bożego,
- Grupa Misterium Męki Pańskiej,
- Grupa Osób Szczególnej Miłości „Promyczki”,
- Grupa Czczycieli Matki Bożej Fatimskiej „Dąb”,
- Redakcja Miesięcznika Parafialnego „Na Oścież”,
- Parafialny Oddział Akcji Katolickiej,
- Wspólnota Absolwentów Martyrii,
- Parafialny Zespół „Caritas”,
- Rada Duszpastersko-Ekonomiczna,
- Sejmik Parafialny (forum współpracy liderów grup i wspólnot),
- Poradnia dla Osób Osieroconych,
- Wspólnota Poradnictwa Rodzinnego,
- Nadzwyczajni Szafarze Eucharystii,
- Straż Marszałkowska,
- Młodzieżowy Zespół Wokalno-Muzyczny „Samemu Bogu”,
- Zespół Muzyczny „Izrael”,
- Studencki Zespół Muzyczny „To Nie My Toniemy”,
- Apostolstwo Osób w Żałobie,
- Duszpasterska Opieka nad Hospicjum Sue Ryder,
- Duszpasterska Opieka nad Bydgoskim Centrum Onkologii.

Jako jedno z najmłodszych w Polsce Sanktuariów doznaliśmy w krótkim czasie szczególnego zaszczytu. 29 III 2009 roku czytaliśmy w ogłoszeniach duszpasterskich następujący komunikat:

Ojciec święty Benedykt XVI mianował Nuncjuszem Apostolskim w Kongo i w Gabonie ks. Prałata Jana Romeo Pawłowskiego, kapłana naszej bydgoskiej diecezji, wynosząc go jednocześnie do godności Arcybiskupa tytularnego sejneńskiego. Konsekracja biskupia przewidziana jest w Bydgoszczy, i tu radosna wiadomość – w naszym Sanktuarium – dnia 30 kwietnia w czwartek o godz. 18.30. Głównym konsekratorem będzie kardynał Tarcisio Bertone SDB, Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej. Jest wielką radością dla parafii, że Ksiądz arcybiskup Nominat wybrał naszą świątynię na miejsce swej biskupiej konsekracji. Ksiądz arcybiskup nominat jeszcze jako prałat i radca sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej wiele razy odprawiał Msze św. w tutejszym sanktuarium. Zatem zna nasze Sanktuarium i atmosferę ducha Bożego tutejszych parafian. Bliższe szczegóły dotyczące uroczystości konsekracyjnych podamy w najbliższym czasie. Dziś prosimy o modlitewne wsparcie dla posługi apostolskiej księdza biskupa Nominata.

Ks. Biskup Jan Tyrawa, Ordynariusz Diecezji, skierował do diecezjan przed tymi uroczystościami następujący apel:

Umiłowani Siostry i Bracia, Drodzy Diecezjanie!

W dniach bezpośrednio poprzedzających obchody 5. rocznicy powstania Diecezji Bydgoskiej dotarła do nas wiadomość o wyniesieniu do godności arcybiskupiej Księdza Prałata Jana Pawłowskiego, kapłana naszej Diecezji i zamianowanie go nuncjuszem apostołskim w Kongo i Gabonie. Przyjęliśmy tę nominację z wielką radością, jako dar Ojca św. Benedykta XVI. Święcenia biskupie przeżywać będziemy 30 kwietnia br. Odbędą się one w naszym nowym diecezjalnym Sanktuarium Królowej Męczenników przy parafii pw. Matki Boskiej Królowej Męczenników w Bydgoskim Fordonie. Uroczystościom, które rozpoczną się o godz. 18.30, przewodniczyć będzie Sekretarz Stanu, kard. Tarcisio Bertone. Swój udział zapowiedzieli także liczni biskupi zarówno z kraju jak i z zagranicy.

Drodzy Bracia i Siostry!

Uroczystość święceń biskupich to wydarzenie ważne w dziejach Kościoła, a w krótkiej historii naszej Diecezji niezwykle. Stąd mój gorący apel, abyśmy w duchu chrześcijańskiej wspólnoty, przeżyli ten dzień i zgromadzili się licznie na tych uroczystościach. Ci zaś, którzy nie będą mogli przybyć do Fordonu niech włączą się duchowo we wspólnotę modlitwy. Ułatwi to zapewne przekaz telewizyjny, bowiem uroczystości będą transmitowane przez III program Telewizji Polskiej i telewizję „Trwam”. Wszystkich Was serdecznie proszę o modlitwę w intencji Księdza Arcybiskupa Nominata i z serca błogosławię.

Biskup Bydgoski +Jan Tyrawa

PROGRAM UROCZYSTEJ KONSEKRACJI BYŁ NASTĘPUJĄCY:

- 30.IV.2009 rok godz. 18.20 przy wejściu do świątyni kompania reprezentacyjna Wojska Polskiego powitała dostojnych Gości, następnie zostały odegrane Hymny Państwowe: Watykański i Polski,
- Pontyfikalna Msza św. połączona z udzieleniem święceń biskupich, pod przewodnictwem Jego Eminencji księdza kardynała Tarcisio Bertone – sekretarza stanu Stolicy Apostolskiej. Współkonsekratorami byli: ks. Arcybiskup Alfio Rapisarda – Nuncjusz Apostolski i ks. Biskup Jan Tyrawa – Ordynariusz Diecezji Bydgoskiej,
- W koncelebrze uczestniczyli zaproszeni księża biskupi oraz kapłani.

Opiece Matki Najświętszej – Patronki Sanktuarium – polecano osobę Księdza Biskupa Nominata i przebieg tych historycznych uroczystości.

**Przeglądając kalendarium wydarzeń w Sanktuarium Kalwarii Bydgoskiej
trzeba odnotować, że:**

- 14.08.2009** Na XII stacji Kalwarii Bydgoskiej Golgoty XX Wieku zamontowano ażurowy krzyż z wizerunkiem Jezusa Zwycięskiego oraz 28 krzyży – płaskorzeźb przedstawiających sceny martyrologii ludności w XX wieku w różnych miejscach Świata. Na szczycie budowli umieszczone zostały orły. Kierownikiem robót był mgr inż. Marek Warsicki z firmy „Gotowski”, a inspektorem nadzoru inż. Waldemar Pijarowski. Płaskorzeźby z brązu odlano w rzeszowskiej Odlewni „Formax”.
- 14.09.2009** W Sanktuarium odbyły się wojewódzkie uroczystości obchodów 70 rocznicy II wojny światowej. Rozpoczęły się Mszą św. celebrowaną przez ks. bpa Jana Tyrawę. Po Mszy św. nastąpiło poświęcenie XII stacji Golgoty i całej Drogi Krzyżowej, po czym odbył się Apel Poległych i salut wojskowy. Obecni byli: przedstawiciel Prezydenta RP Paweł Wypych, wojewoda Rafał Bruski, prezydent miasta Konstanty Dombrowicz, przewodnicząca Rady Miasta Dorota Jakuta oraz przedstawiciele wojska, samorządu i wielu gości. Ks. bp Ordynariusz Jan Tyrawa ogłosił dzień 15 września – święto Matki Bożej Bolesnej, dniem Odpustu w Sanktuarium.
- 13.09.2011** Na murze bramy do Doliny Śmierci zamocowano cztery tablice – dar Rady Miasta informujące o Kalwarii w językach: polskim angielskim, niemieckim i rosyjskim.
- 14.09.2011** Podczas I Ogólnobydgoskiej Drogi Krzyżowej zostały poświęcone czterojęzyczne tablice na bramie Doliny Śmierci. W Drodze Krzyżowej udział wzięły różne organizacje i stowarzyszenia katolickie z miasta, które prowadziły rozważania przygotowane przez członków Akcji Katolickiej Diecezji Bydgoskiej.
- 15.09.2011** W święto Matki Bożej Bolesnej odbył się I Odpust w Sanktuarium Królowej Męczenników i Kalwarii Bydgoskiej Golgoty XX Wieku.
- 29.01.2012** Ks. bp Jan Tyrawa wydał dekret o „Stałym konfesjonale” w parafii.
- 6.02.2012** Rozpoczęto w parafialnej kaplicy, w piątki i soboty, posługę Stałego Konfesjonału.
- 6.04.2012** Odbyła się w Sanktuarium, jedna z trzech w diecezji, „Noc konfesjonałów”.
- 10.09.2012** Za Bramą do Doliny Śmierci stanął postument z tablicą, na której umieszczono wszystkich fundatorów Kalwarii Bydgoskiej Golgoty XX Wieku. Tablicę ufundowała Rada Budowy Golgoty.
- 14.09.2012** Wyruszyła Doliną Śmierci II Ogólnobydgoska Droga Krzyżowa. Rozważania przygotowało Stowarzyszenie Lekarzy Katolickich województwa kujawsko-pomorskiego.

- 8.11.2012** Prace przy malowaniu obrazów polichromii rozpoczął artysta malarz, absolwent Wydziału Malarstwa Grafiki i Rzeźby Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu, Bronisław Mytych z Poznania.
- 8.04.2013** Wszedł w życie dekret ks. bpa Jana Tyrawy dotyczący pielgrzymek dekanatów diecezji Bydgoskiej w Roku Wiary. Pielgrzymki przybywały do Sanktuarium w każdy piątek, od 12 kwietnia do 28 czerwca, i obejmowały Mszę z odpustem dla uczestników pod zwykłymi warunkami, Drogę Krzyżową na Kalwarii – Bydgoskiej Golgocie XX Wieku i Koronkę do Miłosierdzia Bożego przy wystawionym Najświętszym Sakramencie. W ramach pielgrzymek przybyło do Sanktuarium kilka tysięcy pątników – kapłanów i wiernych świeckich.

*(Kalendarium przygotował Krzysztof Drapiewski,
koordynator Sejmiku Parafialnego)*

*Matka Boża Bolesna – wierna kopia „Piety Oborskiej”
– dar Archikonfraternii Literackiej Domu w Bydgoszczy*

„Ecce Homo” – fragment polichromii w prezbiterium

PRZEDDNIU JUBILEUSZU XXX-LECIA PARAFII

*D*ziś prace na Kalwarii Bydgoskiej – Golgocie XX Wieku zostały ukończone. Obecnie, w roku XXX rocznicy utworzenia parafii, prowadzone są prace nad dalszym wystrojem wnętrza świątyni - Sanktuarium.

W pierwszym w 2013 roku wydaniu doskonale redagowanego miesięcznika parafialnego „Na Oścież”, który w tym roku obchodził rocznicę dwudziestolecia istnienia, napisałem tak:

Sanktuarijny tytuł naszego kościoła zespala w jedno i Kalwarię, i świątynię. To wszystko, co dzieje się w ostatnich latach w naszym Sanktuarium to, z jednej strony technicznie Ducha Bożych mocy, a z drugiej wyraz działalności wielu osób związanych duchowo i emocjonalnie z Sanktuarium. W tym roku przypada Jubileusz XXX-lecia powstania naszej parafii i jego nadejście „przypomniało”, że wystrój wnętrza naszego kościoła wymaga dopełnienia. Białe płaszczyzny ścian nawy kościoła, a także prezbiterium, oczekują na dalsze działania. Pragnąc ubogacić i upiększyć świątynię podjęto konsultacje ze specjalistami Uniwersytetów i Akademii Sztuk Pięknych, szczególnie z Krakowa, Gdańska, Poznania i Torunia. Zdecydowano, że najbardziej odpowiednim będzie monumentalne malarstwo ścienne w technice polichromii (wielobarwna ozdoba malarska ścian, sufitów, podniebienia sklepień, rzeźb, stosowana do dekoracji wewnętrznych i zewnętrznych, przyp. red.). Jesienią 2012 roku, po zatwierdzeniu szczegółowego projektu polichromii dla naszej świątyni przez władze kościelne, rozpoczęto prace, które zlecono doświadczonemu artyście z Poznania panu Bronisławowi Mytychowi. Na ścianie oddzielającej prezbiterium od nawy kościoła, we wnęce po lewej stronie powstaje wizerunek Miłosierdzia Bożego w Osobie Jezusa Chrystusa, zaś we wnęce po prawej stronie postać bł. Jana Pawła II osadzona w polskim krajobrazie. Największe i najpiękniejsze elementy polichromii powstaną w prezbiterium. Prawą ścianę wypełni obraz Ecce Homo, nawiązujący do polskich męczenników, a zwłaszcza do bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Na przeciwległej ścianie prezbiterium znajdzie miejsce równie pięk-

Matka Boża Bolesna – fragment polichromii w prezbiterium

ny i przejmujący obraz Piety, czyli Matki Boskiej Bolesnej. Wystrój prezbiterium kościoła, w zamyśle twórcy kompozycji, zwieńczony zostanie osnową równoramiennego Krzyża Greckiego, który w naszym Sanktuarium łączy ornamentykę Kalwarii z ornamentyką wystroju kościoła. Koncepcja artystyczna wystroju prezbiterium zakłada dalsze zmiany. Oto najważniejsze z nich: wyłożenie boków krzyża kamieniem płaskim i płytami wychodzącymi nieco do przodu, pozłocenie szala Matki Bożej i skrzydeł aniołów, wyłożenie tła krzyża drobną, czerwoną kostką mozaikową, pozłocenie nimbu (światlisty otok wokół głowy, przyp. red.) kostką mozaikową w kolorze złotym, umieszczenie na skroniach Maryi nowej korony, zmianę oświetlenia głównej płaskorzeźby, nowe rozmalowanie kasetonów sufitu prezbiterium, umieszczenie w kasetonach instalacji wentylacyjnej.

Nosimy się z zamiarem, by poprosić Parafian o zdanie, którzy święci odbierają w naszym Sanktuarium największą cześć, by ich podobizny (łącznie dwanaście) umieścić wzdłuż nawy głównej kościoła (po obydwu jej stronach).

Podjmując tak liczne prace w Sanktuarium chcemy dać świadectwo naszej głębokiej wiary i zjednoczenia naszych rodzin i każdego z nas z piękną, liczącą ponad tysiąc lat, chrześcijańską tradycją naszego narodu. Niech nasza Patronka Maryja błogosławi nam w tym Bożym trudzie.

Ojciec Święty Benedykt XVI, święcąc w Hiszpanii w dniach 6-7 XI 2010 r. kościół Sagrada Familia w Barcelonie, powiedział tak:

Ofiarowaliśmy tę uświęconą przestrzeń Bogu, który objawił się nam i oddał w Chrystusie, by na zawsze być Bogiem z ludźmi. Objawione Słowo, człowieczeństwo Chrystusa i Jego Kościół są trzema najwyższymi wyrazami Jego objawienia i oddania się ludziom. „Niech każdy jednak baczy na to, jak buduje. Fundamentu bowiem nikt nie może położyć innego, jak ten, który jest położony, a którym jest Jezus Chrystus” (1 Kor 3, 10-11), mówi św. Paweł. Pan Jezus jest skałą, która podtrzymuje ciężar świata, utrzymuje spójność Kościoła i łączy ostatecznie w jedno wszystkie zdobycze ludności. W Nim jest Słowo i obecność Boga, i od Niego Kościół otrzymuje swoje życie, doktrynę i swoją misję. Kościół nie istnieje sam z siebie, jego powołaniem jest być znakiem i narzędziem Chrystusa, pokornie posłusznym Jego władzy i całkowicie oddanym Jego misji. Jedyne Chrystus zakłada jedyny Kościół. On jest skałą, na której buduje się nasza wiara. Mając wsparcie w tej wierze, staramy się razem pokazywać światu oblicze Boga, który jest miłością i jako jedyny może zaspokoić ludzkie pragnienie pełni. To bardzo ważne zadanie – pokazać wszystkim, że Bóg jest Bogiem pokoju, a nie przemocy, Bogiem wolności, a nie przymusu, zgody, a nie konfliktów. Warto o tym mówić dziś w epoce, gdy człowiek usiłuje budować swoje życie odwróciwszy się od Boga, jak gdyby nie miał Mu już nic do powiedzenia, jest faktem o ogromnym znaczeniu.

Zatem o głębokim znaczeniu świętości miejsca, świątyni, świadczy ta nadprzyrodzona jedność człowieka z Bogiem, sakramentalne zjednoczenie ze Stwórcą, będące jedną z największych tajemnic naszej wiary. Być może posiew męczeńskiej krwi ofiar z Doliny Śmierci był i jest tym zacznym duchowych mocy i sił, jakie ludzie wynoszą będąc blisko zbawczych zdarzeń w tutejszym Sanktuarium. Sakramenty święte sprawowane zgodnie

Królowa Męczenników – płaskorzeźba w oltarzu głównym

z tradycją Kościoła i z wielką starannością, siejba Słowa Bożego, prężne inicjatywy duszpasterskie, takie jak: stały konfesjonał, noc konfesjonałów, adoracje Najśw. Sakramentu, rekolekcje parafialne, młodzieżowe, dziecięce, akademickie, pielgrzymki do naszego Sanktuarium tysięcy pątników z całej diecezji albo kilkuletni Synod Parafialny, odpusty Sanktuarijne sprawowane dla wszystkich mieszkańców diecezji, tradycja ponad pięćdziesięcioletnich nabożeństw Drogi Krzyżowej w Dolinie Śmierci, święcenia biskupie Nuncjusza Apostolskiego w Kongo i Gabonie przez Sekretarza Stanu księdza kardynała Tarcisio Bertone, to tylko pobieżnie wymienione łaski Bożej obecności.

Mówiąc o duchowych owocach zjednoczenia z Chrystusem nie można zapomnieć o prężnie działającej wspólnocie akademickiej pod duchową opieką jej duszpasterza księdza Krzysztofa Buchholza z dziełami duchowymi: Misterium Męki Pańskiej, Drogi Krzyżowej w Dolinie Śmierci, dzieła podejmowane dla wprowadzenia młodzieży akademickiej w dojrzałą tajemnicę jedności z Bogiem, do żywej wiary. Jak wytłumaczyć tę jedność ze wspólnotą świętych – Matką Teresą z Kalkuty, błogosławionym Janem Pawłem II przy budowie Domu Jubileuszowego poświęconego Jego Imieniu. Centrum Kultury Katolickiej prowadzone przez pracowników i wolontariuszy przy aktywnej animacji księdza Krzysztofa zasłużyło sobie w naszym mieście i diecezji na znaczący szacunek. Inicjatywy podejmowane przez tę wspólnotę, ich rozmach i moc ducha budzą powszechny szacunek, wpisując się wydatnie w duchowy rozwój Sanktuarium.

Pamiętając o tych faktach parafia pw. Matki Boskiej Królowej Męczenników w Bydgoszczy wraz z duchowieństwem parafialnym oraz duchowieństwem dekanatu Bydgoszcz-Fordon, stowarzyszeniami i organizacjami religijnymi, a także działającymi w diecezji Bydgoskiej Wspólnotami Apostolskimi zwróciła się z uprzejmą prośbą, do Księdza Biskupa Jana Tyrawy – Ordynariusza Diecezji Bydgoskiej, by zechciał rozważyć możliwość wystąpienia do Kongregacji Kultu Bożego o przyznanie Sanktuarium Kalwarii Bydgoskiej – Golgocie XX Wieku tytułu Bazyliki Mniejszej.

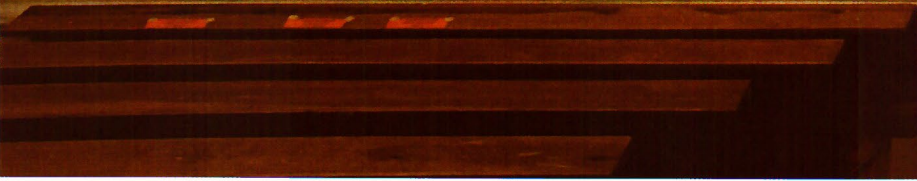
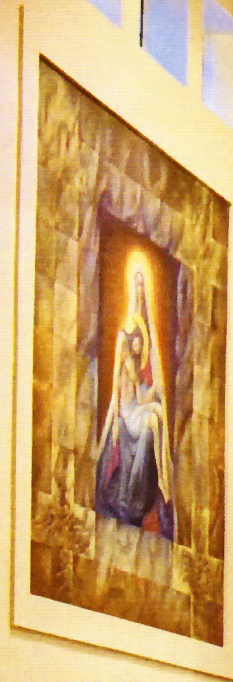
Kapłani, a także mieszkańcy największego w Bydgoszczy osiedla Fordon oraz mieszkańcy diecezji bydgoskiej byliby wdzięczni Bogu, gdyby świątynia otaczana przez nich wielkim szacunkiem, miejsce pielgrzymek parafii całej diecezji, naznaczone przez historię męczeństwem tak wielu Bydgoszczan, była wyróżniona przez Kościół tym znaczącym tytułem. W ostatnim czasie kościół został poddany gruntownej renowacji, został przyozdobiony licznymi polichromiami nawiązującymi do pasyjnego charakteru świątyni.

Duchowa spuścizna naszego Sanktuarium daje nam zatem mocne podstawy do rozpoczęcia starań, aby to miejsce – Świątynia i Kalwaria Bydgoska na X-lecie istnienia Diecezji Bydgoskiej, a także w dziesiątą rocznicę pasterskiego i biskupiego posługiwania Ekscelencji, mogła nosić zaszczytny tytuł Bazyliki Mniejszej.

Duchowa spuścizna naszego Sanktuarium daje nam zatem mocne podstawy do rozpoczęcia starań, by na mapie Diecezji Bydgoskiej było miejsce uhonorowane tytułem – Bazylika Mniejsza.

Ksiądz prałat Jan Andrzejczak

REGINA MARTYR

UM ORA PRO NOBIS

REDAKCJA:

Ksiądz Prałat Jan Andrzejczak

KOREKTA:

Irena Pawłowska
Zofia Rudnicka

ZDJĘCIA:

Mieczysław Pawłowski
Marek Chełminiak
Wiesław Kajdasz
i Archiwum Parafii

**SANKTUARIUM KRÓLOWEJ MĘCZENNIKÓW.
KALWARIA BYDGOSKA - GOLGOTA XX WIEKU**

**85-791 Bydgoszcz, ul. Generała Mikołaja Bołtucia 5
tel. +48 52 346 76 25, www.mbkm.pl**

